

Vladine mjere pomoći gospodarstvu i Smjernice ekonomske i fiskalne politike 2014. – 2016.

POSLOVNI SKUP HRVATSKIH IZVOZNIKA

„Ekonomske politike Republike Hrvatske i očekivanja za 2014.“

Zagreb, 29. listopada 2013.

Sadržaj

---

1. Porezna politika i mjere pomoći gospodarstvu (2012. – 2013.)

- Porezna politika – poticaji gospodarstvu
- Poticaji države za povećanje likvidnosti gospodarstva
- Mjere za rješavanje nelikvidnosti
- Mjere za rješavanje financijske nediscipline i jačanje lojalne tržišne utakmice
- Olakšavanje tretmana gospodarstva u carinskim postupcima
- HBOR-ove mjere poticaja gospodarstva
- Poticanje investicija

2. Smjernice ekonomske i fiskalne politike 2014. – 2016.

- Makroekonomske projekcije
- Prihodi državnog proračuna
- Rashodi državnog proračuna
- Manjak prihoda opće države
- Javni dug
- Reformske mjere

Porezna politika – poticaj gospodarstvu

- Izmjenama u poreznoj politici nastojali su se, osim osiguranja dugoročne fiskalne održivosti, stvoriti i preduvjeti za poticanje gospodarskog rasta i to:
  - podizanjem poduzetničke konkurentnosti kroz jače oporezivanje potrošnje i smanjenje oporezivanja rada uz istovremeno smanjenje neporeznih davanja te jačim budućim oporezivanjem imovine
- **“Mini porezna reforma”**
  - smanjenje stope doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje s 15% na 13% od svibnja 2012.
  - smanjenje neporeznih davanja od ožujka 2012. -
    - naknade za općekorisne funkcije šuma za 50%
    - vodni doprinos za 50%
    - ukinuto plaćanje indirektna spomeničke rente za pojedine djelatnosti (trgovina na veliko hranom, pićima, farmaceutskim proizvodima i dr.)

Porezna politika – poticaj gospodarstvu

➤ “Mini porezna reforma”

- **od 1. siječnja 2013. na snagu su stupile sljedeće izmjene:**

- oslobađanje od plaćanja poreza na dobit za reinvestiranu dobit
- smanjenje stope PDV-a na ugostiteljske usluge (10%)
- povećava se prag za ulazak u sustav PDV-a na 230.000 kuna
- izmjenjuje se paušalno oporezivanje dohotka za djelatnost obrta, poljoprivrede i šumarstva kroz povećanje dohodovnog praga sa 85.000 kuna na 149.500 kuna
- posebni porez na luksuzne proizvode – ukida se jer luksuzne proizvode (poput zlata) čini cjenovno nekonkurentnim u odnosu na druga tržišta EU

- **od 1. srpnja 2013. na snagu su stupile sljedeće izmjene:**

- trošarine na prirodni plin i električnu energiju – obveza EU – uz opcionalna oslobođenja za dio domaće proizvodnje
- izmjene Zakona o PDV-u kojim se pristupanjem u EU olakšava povrat PDV-a inozemnim poduzetnicima i domaćim poreznim obveznicima iz drugih država članica

Poticaji države za povećanje likvidnosti gospodarstva

- Kako bi oslobodila dodatna sredstva za poticanje poduzetništva i gospodarske aktivnosti, **država se odrekla dijela svojih prihoda putem smanjenja poreznih i neporeznih davanja (ukupno cca 3,5 mlrd za 2012. godinu)**

- **Porezna davanja**

- **Doprinosi za zdravstveno osiguranje – 2 mlrd**
- **Porez na dobit (reinvestirana dobit) – 1 mlrd**
- **Opcionalna oslobođenja za trošarine na energente i električnu energiju – 65ml**
- **Neoporezivanje plovila posebnim porezom – 107 ml**

- **Neporezna davanja**

- **Vodni doprinos – 200 ml**
- **Naknada za korištenje općekorisnih funkcija šuma – 80 ml**
- **Indirektna spomenička renta – 15 ml**

Mjere za rješavanje nelikvidnosti

- **Zakon o posebnim mjerama naplate poreznog duga uzrokovanog gospodarskom krizom**
  - Od početka 2012. godine poduzetnicima omogućena 4 reprograma poreznih dugova (reprogramirano **preko 3 mlrd kuna** duga)
- **Zakon o naplati poreznog duga fizičkih osoba**
  - Omogućuje reprogramiranje poreznog duga fizičkim osobama (do sada reprogramirano **preko 900 ml kuna** duga)
- **Uredba o kriterijima, mjerilima i postupku za odgodu plaćanja, obročnu otplatu duga te prodaju, otpis ili djelomičan otpis potraživanja**
  - Omogućuje poduzetnicima i građanima odgodu, obročnu otplatu ili otpis potraživanja s osnove neporeznih davanja
- **Izmjene Općeg poreznog zakona**
  - Omogućuje prijebroj u slučaju postojanja dospjelog potraživanja prema državnom proračunu
  - Omogućuje podmirenje poreznog duga ustupanjem nekretnina
- **Zakon o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi**
  - Omogućuje poduzetnicima financijsko restrukturiranje radi ponovne uspostave likvidnosti i solventnosti
  - Do 17. 10. 2013. zaprimljeno je **5.273** zahtjeva za pokretanje postupka predstečajne nagodbe.
  - Sveukupan iznos obveza dužnika po zaprimljenim zahtjevima iznosi preko **49 mlrd kn**, a sveukupan broj zaposlenih je **42.651**.

Mjere za rješavanje problema financijske nediscipline i jačanje lojalne tržišne utakmice

---

- **Reguliranje rokova plaćanja među poduzetnicima, ali i između države i poduzetnika**
  - plaćanje od strane države – rok od 30 dana, iznimno 60 dana
  - plaćanje među poduzetnicima – 60 dana, iznimno do 360 dana
- **Onemogućavanje isplate plaća bez uplaćenih doprinosa**
- **Objava liste poreznih dužnika**
- **Provođenje postupka radi utvrđivanja zlouporabe prava u porezno dužničkom odnosu (čl. 158a Općeg poreznog zakona)**
- **Fiskalizacija – postepeno se uvodi od 1. siječnja 2013.**

Olakšavanje tretmana gospodarstva u carinskim i trošarinskim postupanjima

---

E-carina

- od 1. srpnja 2013. godine, započela je puna primjena svih IT sustava unutar koncepta E-carine što podrazumijeva bezpapirno poslovanje u okviru provedbe carinskih postupaka, te nadzora kretanja trošarinske robe u sustavu odgode plaćanja trošarine na jedinstvenom EU tržištu.
- omogućeno stvarno integriranje RH u jedinstveni europski gospodarski prostor i olakšavanje kretanja roba između zemalja EU, uključujući i članice EFTA-e.
- razvijen i nacionalni IT sustav za potrebe konačnog uvoznog carinjenja robe kao prilog stvaranju sveobuhvatnog sustava IT carinskog poslovanja.
- Bezpapirno poslovanje znatno olakšava i pojednostavljuje poslovanje gospodarskim subjektima te izravno utječe na smanjenje troškova i administrativnih tereta

Olakšavanje tretmana gospodarstva u carinskim i trošarinskim postupanjima (2)

Sustav carinskih pojednostavljenja

- Carinski propisi predviđaju mogućnost primjene širokog spektra pojednostavljenja (npr. mogućnost da carinski obveznik prima i otprema robu neposredno iz svojih prostora, bez obveze podnošenja robe carinskoj službi; mogućnost carinjenja robe na temelju komercijalnih isprava uz pregled robe na granici te općenito pojednostavljenog deklariranja robe)
- Mogućnost stjecanja statusa povlaštenog gospodarskog subjekta, kao osobe koja uživa najveći stupanj povjerenja carinske službe te koja može koristiti različita pojednostavljenja u provedbi carinskih formalnosti uključujući i pojednostavljenje u okviru provedbe carinsko-sigurnosnih mjera.

HBOR-ove mjere za poticanje gospodarstva (1)

➤ Program razvoja gospodarstva

- uveden u suradnji s Vladom RH, HNB-om i poslovnim bankama
- namijenjen financiranju obrtnih sredstava za poduzetnike koji su se zbog utjecaja financijske i gospodarske krize našli u poteškoćama, a imaju najmanje 25% privatnog vlasništva i ostvaruju najmanje 10% prihoda na međunarodnom tržištu

➤ Kreditna aktivnost

- nakon 2008. po prvi puta odobren je veći broj kredita za investicijska ulaganja u odnosu na kredite namijenjene financiranju obrtnih sredstava
- u 2012. odobreno je 10,2 milijarde kuna kredita, što je 56% više u odnosu na godinu ranije

HBOR-ove mjere za poticanje gospodarstva (2)

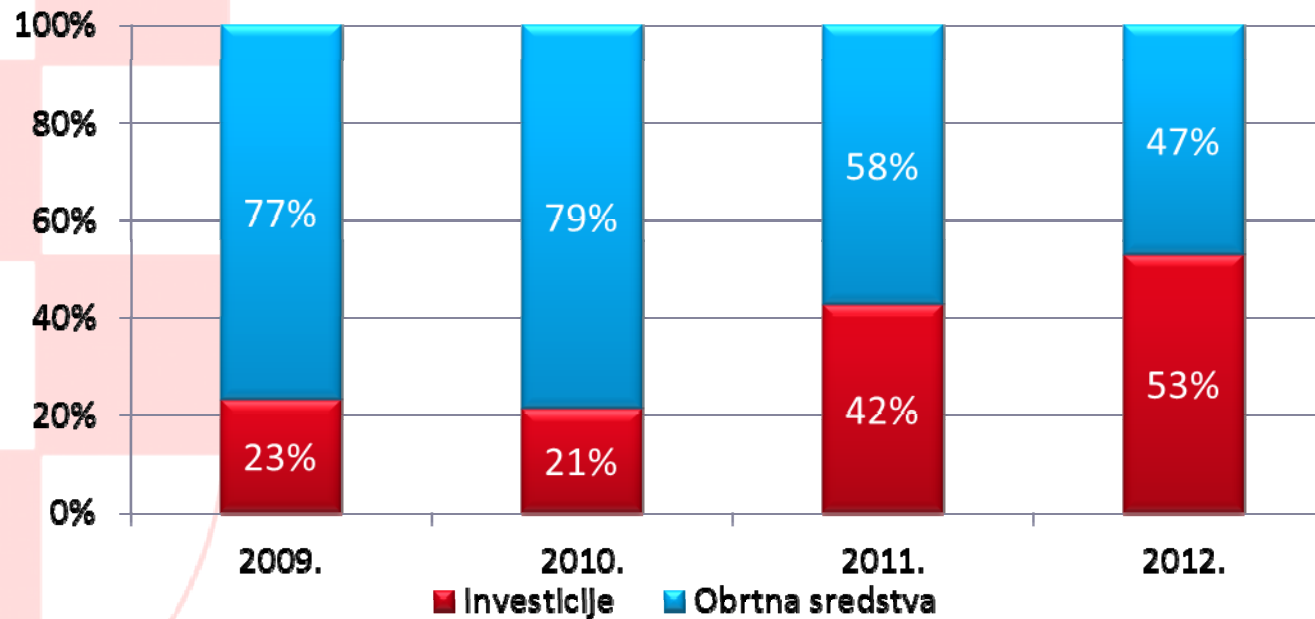
➤ Novi modeli podjele rizika

- MALO I SREDNJE PODUZETNIŠTVO – model omogućuje financiranje novih investicijskih projekata na način da
  - poslovna banka kreditira najmanje 60% iznosa ukupnog kredita
  - HBOR kreditira do 40% iznosa ukupnog kredita uz osiguranje mjenicama i zadužnicama uz jamstvo HAMAG Investa u iznosu od 80% glavnice izravnog kredita HBOR-a
- VELIKI PROJEKTI – model omogućuje financiranje velikih investicijskih projekata na način da
  - poslovna banka kreditira najmanje 50% iznosa ukupnog kredita
  - HBOR kreditira do 50% iznosa ukupnog kredit

HBOR-ove mjere za poticanje gospodarstva (3)

- Snižene kamatne stope za 1 postotni bod za nove investicije u poljoprivredi, turizmu, industriji, zaštiti okoliša i obnovljivih izvora energije – ova privremena mjera rezultirala je povećanjem broja odobrenih kredita za 45% i iznosa za 79% u odnosu na isto razdoblje prošle godine
- Izmijenjena struktura odobrenih kredita u korist kreditiranja novih investicija

HBOR- ove mjere potpore izvoznicima

- Tijekom 2012. HBOR je uveo mjeru smanjenja kamatne stope za nova ulaganja, te su produženi rokovi otplate i počeka za investicijske kredite namijenjene povećanju konkurentnosti poduzetnika kao preduvjeta za uspješan izlazak na ino-tržište.
- Tijekom 2012. godine izvoznicima je po svim programima odobreno 5,9 mlrd kuna kredita (povećanje 41,5% u odnosu na 2011.), izdano je izvoznih bankarskih garancija u iznosu 244,2 mil kuna. Ukupni izvozni promet koji je HBOR osigurao tijekom 2012. godine iznosi 2,56 mlrd kuna (povećanje 51% u odnosu na 2011. godinu), a isplaćeno je 9 odšteta u iznosu od 55,3 mil. kuna.
- Tijekom 2013. godine (do 30.9.) izvoznicima je po svim programima odobreno više od 3,1 mlrd kuna kredita, izdano je izvoznih bankarskih garancija u iznosu 38 mil kuna, a ukupni izvozni promet koji je HBOR osigurao iznosi 1,03 mlrd kuna. U ovom razdoblju isplaćeno je 11 odšteta u iznosu 16,8 mil. kuna.

Poticanje investicija – zakonski okvir (1)

➤ **Zakon o poticanju investicija i investicijskog okruženja**

• **Područja poticanja investicija:**

- proizvodno-prerađivačke aktivnosti, razvojno-inovacijske aktivnosti, aktivnosti poslovne podrške, aktivnosti usluga visoke dodane vrijednosti i turističke aktivnosti

• **Poticajne mjere (vezane su uz investicijski projekt):**

- umanjenje i oslobađanje plaćanja poreza na dobit
- poticaji za zapošljavanje (od 3.000 do 9.000 eura po novootvorenom radnom mjestu, odnosno 10% do 30% troška dvogodišnje bruto 2 plaće)
- potpore za trening novozaposlenih
- bespovratne potpore za velike projekte ulaganja
- dodatni poticaji za poduzetnike koji kreiraju 100, 300, 500 i više novootvorenih radnih mjesta

Poticanje investicija – zakonski okvir (2)

➤ **Zakon o poticanju investicija i investicijskog okruženja**

• **Minimalni iznosi ulaganja i zapošljavanje:**

- minimalni iznos ulaganja za mikropoduzetnike je 50.000 eura i otvaranje 3 radna mjesta dok je za ostale minimalni iznos ulaganja 150.000 eura i otvaranje najmanje 5 radnih mjesta
- poduzetnici koji već posluju i koji planiraju modernizaciju i proširenje proizvodnih pogona u ostvarenju poreznih poticaja, izuzeti su obveze otvaranja novih radnih mjesta, međutim imaju obvezu zadržavanja postojećeg broja radnih mjesta najmanje tri godine

➤ **Zakon o strateškim investicijskim projektima RH**

- cilj je da se projektima koji su od strateškog interesa za državu omogući što brža realizacija
- Vrijedi za kapitalne projekte u industriji minimalne vrijednosti ulaganja od 150 milijuna kuna odnosno u turizmu od 375 milijuna kuna uz kriterije zapošljavanja određenog broja radnika te poticanja izvoza i konkurentnosti

Smjernice ekonomske i fiskalne politike 2014. - 2016.

Smjernice ekonomske i fiskalne politike 2014. – 2016.

- Smjernice ekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2014.-2016. pripremljene su u **gospodarski prijelomnom trenutku** kada se nakon petogodišnje recesije očekuje preokret u trendu ekonomskog rasta.
- S obzirom da je RH u EU ušla u gospodarski nepovoljnom trenutku **pozitivni učinci članstva sporije će se realizirati nego što je to bio slučaj u prethodna dva kruga proširenja.**
- Do sada provedene aktivnosti, prvenstveno usmjerene na povećanje porezne discipline te promjenu strukture poreznog opterećenja s proizvodnje na potrošnju, nastavit će se i u idućem razdoblju.
- Pripremljene **dodatne mjere fiskalne konsolidacije**, čiji će učinak u potpunosti biti uključen prilikom donošenja plana proračuna za 2014. godinu, trebale bi rezultirati bitnim restrukturiranjem prvenstveno rashodne strane proračuna. Te mjere nužne su za smanjenje proračunskog manjka na razinu ispod 3% BDP-a u idućih nekoliko godina.
- **Najznačajnije reforme provodit će se u sustavima zdravstva, socijalne skrbi, mirovinskog osiguranja, obrazovanja i sustavu plaća u državnim i javnim službama.**

Makroekonomske projekcije

- Nakon neznatnog realnog rasta bruto domaćeg proizvoda u 2013. godini, u 2014. predviđa se rast od 1,3%, pri čemu se najveći doprinos rastu očekuje od investicija.
- U 2015. i 2016. godini projicira se ubrzanje gospodarskog rasta na 2,2% odnosno 2,5%.

	2012.	Projekcija 2013.	Projekcija 2014.	Projekcija 2015.	Projekcija 2016.
BDP - realni rast (%)	-2,0	0,2	1,3	2,2	2,5
Potrošnja kućanstava	-2,9	-0,3	0,2	1,5	2,2
Državna potrošnja	-0,8	0,3	-1,5	-0,4	0,6
Bruto investicije u fiksni kapital	-4,6	3,3	7,6	7,5	5,9
Izvoz roba i usluga	0,4	-0,5	2,3	3,4	4,2
Uvoz roba i usluga	-2,1	0,6	2,5	4,3	5,0
BDP - doprinosi rastu (postotni bodovi)					
Potrošnja kućanstava	-1,8	-0,2	0,1	0,9	1,3
Državna potrošnja	-0,2	0,1	-0,3	-0,1	0,1
Bruto investicije u fiksni kapital	-0,9	0,6	1,4	1,5	1,2
Izvoz roba i usluga	0,2	-0,2	1,0	1,5	1,8
Uvoz roba i usluga	0,9	-0,3	-1,0	-1,8	-2,2

Prihodi državnog proračuna u razdoblju 2014. – 2016.

- Projekcija prihoda državnog proračuna za razdoblje 2014. – 2016. temelji se na očekivanom oporavku gospodarske aktivnosti, uzimajući u obzir određene izmjene u poreznom sustavu, jačanje porezne discipline te fiskalne učinke članstva u EU.
- **Ukupni prihodi** državnog proračuna za **2014. godinu** projicirani su u iznosu od **114,3 milijarde kuna**, što čini međugodišnji rast od **0,8%**.
- U **2015.** ukupni prihodi **porast će 5,6%**, a u **2016. 4,6%** odnosno u **2015.** iznosit će **120,7 milijardi kuna**, a u **2016. godini 126,2 milijarde kuna**.

Rashodi državnog proračuna u razdoblju 2014. – 2016.

- U 2014. godini ukupni rashodi državnog proračuna projicirani su u iznosu od 131,7 milijardi kuna, što je 8 milijardi kuna više u odnosu na plan proračuna za 2013. godinu pri čemu:
  - rashodi za kamate rastu za 2,5 milijardi kuna odnosno ukupno iznose 12 milijardi kuna
    - rezultat visokih manjkova i lošeg upravljanja u prošlosti
  - rashodi povezani s članstvom RH u EU bilježe značajni porast za 4,7 milijardi kuna odnosno ukupno iznose 8,5 milijardi kuna
    - rashodi povezani s uplatom u EU proračun rastu za 1,9 milijardi kuna
    - preostali dio rasta rashoda od 2,8 milijardi kuna odnosi se na EU projekte i nacionalno sufinanciranje
- U 2015. i 2016. godini očekuje se daljnji rast rashoda proračuna koji će doseći razinu od 136,9 milijardi kuna odnosno 141,7 milijardi kuna.

Manjak proračuna opće države 2014.-2016.

- U skladu s projiciranim kretanjima prihoda i rashoda svih razina proračuna opće države, **očekuje se povećanje planiranog manjka s 3,5% BDP-a u 2013. na 5,5% BDP-a u 2014. godini pa njegovo smanjenje na 5,1% u 2015. odnosno 4,5% BDP-a u 2016. godini.**
- Ovakvi pokazatelji ukazuju na činjenicu da **RH ne zadovoljava fiskalne kriterije iz Pakta o stabilnosti i rastu**, odnosno da je gornja granica od 3% BDP-a za manjak proračuna opće države ili 60% BDP-a za javni dug premašena.
- **U nadolazećem razdoblju očekuje se pokretanje procedure prekomjernog deficita (eng. *Excessive Deficit Procedure* – EDP), kao korektivne mjere za dostizanje fiskalnih kriterija.**

Javni dug

- **Krajem 2012. javni dug iznosio je 177,4 milijarde kuna** te je povećan u odnosu na kraj 2011. godine za 21,5 milijardi kuna
  - preuzet dug brodogradilišta u iznosu od 9,2 milijarde kuna
- Sukladno planiranom manjku proračuna konsolidirane opće države, odnosno potrebama za financiranjem očekuje se da će **javni dug na kraju 2013. iznositi 190,4 milijarde kuna ili 56,6% BDP-a.**
- Na ovakvo povećanje javnog duga u prethodnim godinama značajan utjecaj imale su i mjere restrukturiranja i uvođenja reda u sektoru brodogradnje, zdravstva, prometa kao i podmirenja neplaćenih računa iz prethodnih razdoblja.
- Projekcije kretanja javnog duga pokazuju da će, uslijed povećanog manjka proračuna opće države, **javni dug prijeći granicu od 60% BDP-a u 2014.**

Dodatne mjere fiskalne konsolidacije

	RASHODI	PRIHODI	EFEKT KONSOLIDACIJE
	Kratkoročne interventne mjere	Kratkoročne interventne mjere	Smanjenje deficita
	Provedba reformi u duljem razdoblju		

Reformske mjere (1)

Reformske mjere	Rok
Integracija pratećih službi	
Outsourcing usluga	kraj 2013., 2014.
Umirovljenje zaposlenika	
Reorganizacija (regionalizacija) državnih institucija, ustanova i ureda državne uprave	kraj 2013.
Reforma plaća u javnom sektoru	2. kvartal 2014.
Smanjenje izdataka za lijekove na recept	kraj 2013.
Uvođenje osnovne (besplatne) i dopunske liste pomagala (participacija)	kraj 2013.
Masterplan bolnica	kraj 2013., 2014.,2015.
Uvođenje osnovne (besplatne) i dopunske liste pomagala (participacija)	kraj 2013.
Kontrola bolovanja	kraj 2013.
Provedba objedinjene javne nabave	kontinuirano
Objedinjavanje socijalnih naknada	1.1.2014.
Objedinjavanje obrazovnih potpora za udžbenike	1.1.2014.

Reformske mjere (2)

Reformske mjere	Rok
Jedinstveni novčani centar	1.7.2014.
Reforma socijalnog ugovaranja	kraj 2014./2015.
Jedinstveno tijelo vještačenja	1.1.2014.
Reorganizacija pravosudnog sustava: smanjenje broja pravosudnih tijela	kraj 2014.
Supstitucija izvora financiranja investicija sredstvima iz EU fondova	
Prijevoz zaposlenika OŠ,VU,JI	kraj 2013.
Restrukturiranje mreže škola i programa	IV. kvartal 2014.
Transformacija državnog inspektorata	
Usklađivanje nadležnosti lokalne samouprave s fiskalnim kapacitetom	1. polovica 2014.
Preispitivanje mjera za potporu potpomognutim područjima	1.1.2015.
Ukidanje poreznih olakšica poreza na dohodak za PPDS i brdsko-planinska područja	
COP- Centralni obračun plaća	kraj 2013.
Legalizacija bespravno izgrađenih objekata	.1.2014. nadalje
Uključivanje agencija, fondova i zavoda u državni proračun	

Reformske mjere – kratkoročne interventne mjere

Interventne mjere	Rok
Povećanje trošarina na dizelska i benzinska goriva i duhan i duhanske proizvode	kraj 2013. i 2014.
Korekcija i usklađivanje međustope PDV-a (<i>pretpostavka na 13%</i>)	kraj 2013.
Ukidanje i smanjenje parafiskalnih nameta	kraj 2013.
Mjere za suzbijanje crnog tržišta najma nekretnina	kraj 2013. i nadalje
Reforma mirovinskog sustava	
Zamrzavanje i prolongacija napredovanja državnih službenika i namještenika s učinkom na izdatke za bruto-masu plaća	kraj 2013. s učincima u 2014.
Umirovljenje zaposlenika u državnim tijelima i javnim službama koji su ispunili uvjete za starosnu mirovinu	kraj 2013.
Privatizacijski projekti (CO, HPB, ...)	do kraja 2013.
Nastavak procesa objedinjavanja javne nabave	kontinuirano
Monetizacija autocesta	kraj 2014.

